

РОБЪРТ ШЕКЛИ

БРЕМЕТО НА ЧОВЕКА

Превод от руски: Стефка Христова, 1976

chitanka.info

Едуард Флезвел купи за своя радост един астероид от Междузвездната земепродавателна кантора, намираща се на Земята. Той го избра по фотоснимка, в която нямаше почти нищо друго освен живописни планини. Но Флезвел беше любител на планините, той дори каза на нотариуса, който приемаше заявките:

— А може би, братле, там има и злато?

— Разбира се, разбира се — в тон му отговори нотариусът, като се учудваше мълчаливо как може човек със здрав разум да се затири някъде си на разстояние няколко светлинни години от най-близкото същество от женски пол. На това е способен само луд човек, заключи за себе си нотариусът, оглеждайки Флезвел с критичен поглед.

Но Флезвел беше със здрав разум. Той просто не мислеше за това.

И така, той подписа задължение за незначителна сума, която трябваше да бъде изплатена в определен срок, а също и обещание да прави ежегодно значителни подобрения в своето владение. Не беше изсъхнало още мастилото върху документите за собственост, когато той си взе билет за радиоуправляемия товарен кораб от втора класа, натовари на него най-разнообразни инструменти и се отправи за своите владения.

След пристигане на място начинаещите колонисти обикновено се убеждават, че са придобили голяма част от гола скала. Обаче така не мислеше Флезвел. Неговият астероид „Шанс“, както той го нарече, имаше някакъв минимум от атмосфера, а за чист въздух можеше да се прибави кислород. Там имаше и вода — пробивната сонда я откри на двадесет и третата проба. В живописните планини не се намери злато, но се намери малко торий. А главното е, че значителна част от почвата се оказа пригодна за отглеждане на екзотични плодови дървета. И Флезвел често казваше на своя старши робот:

— Ще видиш, аз ще стана тук богат човек.

На това роботът неизменно отговаряше:

— Това е самата истина, шефе.

Астероидът наистина се оказа многообещаващ. Да се обработи не беше по силите на един човек, но Флезвел едва беше навършил двадесет и седем години, притежаваше здраво тяло и решителен характер. Земята разцъфтя в неговите ръце. Отминаваха месец след месец, а Флезвел все така копаяше своите градини, разработваше

рудниците и изнасяше всичко с единствения товарен кораб, който рядко навестяваше неговия астероид.

Веднъж старши роботът му каза:

— Стопанино, Човек, сър, вие нещо не ми харесвате, мистър Флезвел, сър!

Флезвел досадно се намръщи. Бившият владелец на неговите работи беше привърженик на човешкия супрематизъм и при това в най-силния му смисъл. Отговорите на своите работи той програмираше съгласно собствените си представи за нужното уважение към Човека. Тези отговори дразнеха Флезвел, обаче нова програма би изисквала разходи. А къде би намерил работи на такава износна цена?

— При мен всичко е в ред, Ганга-Сем — отговори той.

— Ах, моля за извинение, сър! Но това не е така, мистър Флезвел, сър! Вие даже сам със себе си разговаряте в полето — простете, че се осмелих да ви кажа това.

— Глупости, няма значение.

— И на лявото ви око, сър, аз забелязах, че се е появил тик! И ръцете ви треперят. И вие твърде много пиете, сър. И...

— Достатъчно, Ганга-Сем! Роботът трябва да знае своето място — отговори Флезвел. Но като забеляза израза на обида, който роботът успя да изобрази на своето метално лице, той въздъхна и каза:

— Разбира се, ти си прав. Ти винаги си прав, приятелю. Какво става с мен наистина?

— Вие се нагърбихте с твърде тежко за човек бреме.

— Това и аз го зная! — И Флезвел разроши с разперени пръсти непослушните си черни коси. — Понякога аз ви завиждам на вас, роботите. Вие вечно се смеете, винаги сте безгрижни и щастливи.

— Това е така, защото нямаме душа.

— За съжаление аз имам душа. В такъв случай какво би ме посъветвал да направя?

— Заминете в отпуск, мистър Флезвел, шефе! — предложи Ганга-Сем и мъдро предпочете да се скрие, за да даде време на своя притежател да помисли.

Флезвел по достойнство оцени любезното предложение на слугата, но да замине в отпуск беше сложно. Неговият астероид „Шанс“ се намираше в Троцийската система, най-изолираната, която може да се намери в наши дни. Наистина той беше разположен на разстояние само

петнадесет летателни дни от съмнителните развлечения на Цитера III и малко по-далече от Нагондикон, където човек може до насита да се повесели. Но разстоянието е пари, а парите именно са това нещо, което Флезвел искаше да изтръгне от своя „Шанс“.

Флезвел отгледа още много култури, доби още много торий и пусна брада. Той продължаваше да си мърмори нещо под нос, когато се намираще на полето и предпочиташе бутилката всяка вечер в къщи. Някои от роботите, прости селскостопански работници, се плашеха, когато Флезвел, олюлявайки се, минаваше покрай тях. Намериха се и такива, които започнаха да се молят на разжалвания бог на огъня. Но верният Ганга-Сем скоро сложи край на това злоещо развитие на събитията:

— Вие сте глупави машини! — казваше той на роботите. — Нашият шеф — той е силен и добър и е в ред. Вярвайте, братя! Аз няма да започна да ви мамя!

Но мърморенето не се прекратяваше, защото роботите настояваха Човекът да ги ръководи чрез своя пример. Бог знае до какво би довело всичко това, ако Флезвел не беше получил с поредната пратка продоволствие нов блестящ каталог на Ребек-Уорд.

Той любовно го разгърна на своята груба пластмасова масичка и при светлината на обикновена луминесцентна крушка започна да го разглежда. Какви чудеса се рекламираха там, за завист и удивление на самотния колонист. Домашни апарати за приготвяне на спиртни напитки, заместители на Луната, портативни слънцевизори и...

Флезвел обърна страницата, прочете, преглътна слюнка и наново препрочете. Обявлението гласеше:

„годеници — по пощата!

Колонисти! Стига сте страдали от проклетата самотност! Стига сте носили сами бремето на Човека! Ребек-Уорд за първи път в историята ви предлага отбран контингент от годеници за всеки колонист! С гаранция!

Ребеко-Уордовският модел на задгранична годеница се избира по качества: здраве, приспособяване, пъргавина, устойчивост, разностранна ловкост, необходима за всеки

колонист и, разбира се, известна миловидност. Тези девойки могат да живеят на всяка планета, доколкото центърът на тежестта при тях е разположен сравнително ниско, пигментацията на кожата подхожда за всякакъв климат, а ноктите на ръцете и краката са къси и здрави. Колкото до фигурата, то те са сложени пропорционално, но заедно с това не така, че да отвличат човека от работа, което достойнство ще оцени без съмнение нашият трудолюбив колонист.

Ребеко-Уордовският задграничен модел е представен в три размера (спецификации виж по-долу) — за всеки вкус. След получаването на вашата поръчка, Ребек-Уорд ще ви изпрати с товарен кораб трети клас прясно замразен екземпляр. Това ще съкрати до минимум пощенските разходи.

Побързайте да поръчате образцова задгранична годеница още днес!“

Флезвел прати за Ганга-Сем и му показва обявлението. Човекът-машина го прочете наум, а после погледна своя стопанин право в лицето.

— Именно това, което ни трябва, ефенди — каза старшият робот.

— Ти мислиш? — Флезвел скочи и развълнувано закрочи из стаята. — Но аз още нямам намерение да се женя. И освен това кой се жени така? И дали тя ще ми се хареса?

— На Човека-Мъж е определено да има Човек-Жена.

— Съгласен съм, но...

— Нима те няма да изпратят едновременно и прясно замразен свещеник?

Докато проникваше в хитрата догадка на слугата, по лицето му запълзя доволна усмивка.

— Ганга-Сем — каза той, — ти, както винаги, засегна самата същност на нещата. Според мен, контрактът предвижда мораториум за обряда, за да може човек да си събере мислите и да вземе решение. Да се замрази свещеник е скъпо удоволствие. А докато мине обрядът, не е лошо да имаме подръка девойка, която ще поеме върху себе си полагаемата ѝ се работа.

Ганга-Сем се изхитри да изобрази на лицето си загадъчна усмивка. Флезвел веднага седна и поръча образцова задгранична годеница с малки размери: той смяташе, че това е повече от достатъчно. На Ганга-Сем беше възложено да предаде поръчката по радиото.

В очакване Флезвел не помнеше себе си от вълнение. Той често се взираше в небето. Неговото настроение се предаде и на роботите. Вечер техните безгрижни песни и танци се прекъсваха от развълнуван шепот и сподавен смях. Механичните хора не даваха покой на Ганга-Сем.

— Е, Майсторе! Разкажи ни каква е тя тази Човек-Жена, домакиня?

— Не е ваша работа — им отговаряше Ганга-Сем. — Вие, роботите, по-добре да не си пъхате носа в това!

Но в края на краищата и той не издържа и започна заедно с другите да поглежда към небето.

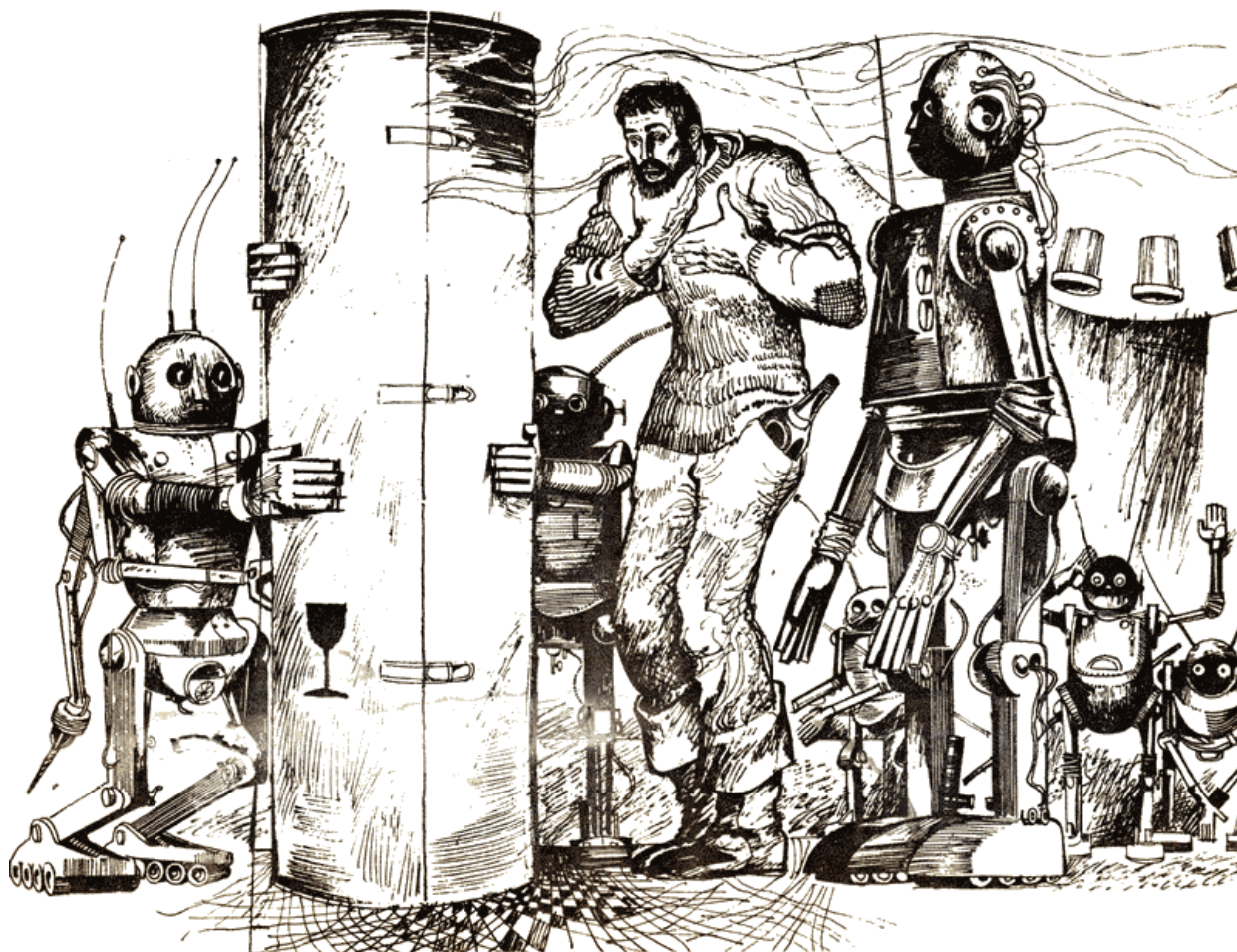
През всички тези седмици Флезвел размишляваше върху предимствата на задграничната годеница. И колкото повече мислеше, толкова повече го привличаше самата идея. Тези начервени, наконтени кукли решително не му допадаха. Колко е приятно да вземеш жизнерадостна, практична, разсъдителна другарка в живота, умееща да готви и пере; тя ще наглежда къщата и роботите, ще шие, ще крои, ще вари сладка.

Той прекарваше дни в тези мечти, гризейки до кръв ноктите си.

Най-после корабът ярко заблестя на хоризонта. Той се приземи, изхвърли зад борда обемист контейнер и отлетя по посока към Амира IV.

Роботите вдигнаха контейнера и го донесоха на Флезвел.

— Вашата годеница, сър! — ликуваха те, подхвърляйки върху дланите си своите масльонки.

Флезвел обяви за тяхна радост, че ги освобождава следобед и скоро остана в столовата сам с големия студен сандък. Надписът на капака гласеше: „Отнасяйте се внимателно. Вътре има жена!“

Той натисна ръчките на размразителя, почака да мине определеното време и отвори контейнера. Вътре се оказа втори, изискващ размразяване цели два часа. Флезвел от нетърпение бягаше от ъгъл на ъгъл, догризвайки остатъците от своите нокти.

Най-после настъпи времето да се разтвори и този сандък. С треперещи ръце Флезвел сне капака и видя...

— Т-т-т... това пък какво е?! — възкликна той.

Девојката в контейнера примижа, прозя се като котка, отвори очи и седна. Двамата се втренчиха един в друг и Флезвел разбра, че е станала ужасна грешка.

Тя беше с прелестна, но с абсолютно непрактична рокличка, на която със златни нишки беше избродирано нейното име — Шейла. След

това на Флезвел направи впечатление изящството на нейната фигурка, която никак не подходеше за тежкия труд при извънпланетните условия и белоснежна кожа — под палещото астероидно лятно слънце тя, разбира се, ще се покрие с мехури. А пък ръцете изящни, с дълги пръсти и алени нокти, съвсем не това, което обещаваха каталогът на Ребек-Уорд. Що се отнася до краката ѝ, другите подробности, реши за себе си Флезвел, то всичко това има значение на Земята, но не тук, където човек изцяло принадлежи на своята работа.

Не можеше дори да се каже, че при нея центърът на тежестта е разположен ниско. Точно обратното!

И Флезвел почувствува, че са го измамили, подвели, поставили в глупаво положение.

Шейла изхвъркна от своя пашкул, приближи се до прозореца и огледа цветущите зелени поля на Флезвел в рамката на живописните планини.

— А къде са палмите? — попита тя.

— Палми?...

— Разбира се. Казаха ми, че на Сиригар V растат палми.

— Но това не е Сиригар V — отговори Флезвел.

— Как, нима вие не сте паша де Шре? — охна Шейла.

— Никога не се е случвало. Обикновен задграничен жител. А вие нима не сте задгранична годеница?

— Е, нима на нея приличам? — отговори Шейла, святкайки гневно с очи. — Аз съм модел „Ултралукс“ с разкошен външен вид и имам билет за субтропическата райска планета Сиригар V.

— И двамата сме подведени. Очевидно от транспортния отдел са сбъркали — навъсено каза Флезвел.

Девојката огледа голата столова и нейното хубавичко лице се изкриви в гримаса:

— Но нали вие можете да уредите да ме препратят на Сиригар V?

— Що се отнася до мен, то аз няма да си позволя дори пътуване до Нагондикон — каза Флезвел. — Но аз ще известя Ребек-Уорд за това недоразумение и те, разбира се, ще ви препратят, когато ми пратят моята образцова задгранична годеница.

Шейла вдигна раменца:

— Пътешествията разширяват кръгозора — подхвърли тя небрежно.

Флезвел разсеяно кимна. Той здравата се замисли. Тази девойка, както се вижда, е лишена от достойнствата на образцова колонистка. Но тя е удивително красива. Защо да не превърне нейното пребиваване тук в нещо приятно за двете страни?

— При създадите се условия — каза той със своята най-предразполагаща усмивка — нищо не ни пречи да станем приятели.

— При какви условия?

— Просто ние сме единствените хора на този астероид. — И той леко се докосна до нейното раменце. — Хайде да прием! Вие ще ми разкажете за себе си. Вие бяхте...

Но в този момент зад неговия гръб се чу оглушителен шум. Той се обърна и видя, че от особеното отделение на контейнера излиза нисък набит робот, който седеше там приклепнал на колене.

— Какво ви е нужно? — попита Флезвел.

— Аз съм робот, който извършва бракосъчетания — каза роботът. — Упълномощен съм от държавата да регистрирам браковете в Космоса. А също съм командирован от компанията Ребек-Уорд към тази млада леди с правата на неин опекун, придружител и защитник — докато моята основна мисия, а именно извършването на брачния обряд, не бъде успешно изпълнена.

— Нагъл лакей, проклет робот! — започна да ругае Флезвел.

— А вие какво очаквахте? — попита Шейла. — Може би прясно замразен свещеник?

— Не, разбира се. Но съгласете се: робот-придружител...

— По-добър не може да има! — запротестира тя. — Вие не можете да си представите как се държат някои мъже на разстояние няколко светлинни години от Земята.

— Така ли мислите?

— Поне така говорят — отговори Шейла, скромно навеждайки глава. — Пък и се съгласете, че определената за паша де Шре годеница не може да пътешествува без охрана.

— Възлюблени чеда — започна да гъгне роботът провлечено, — ние се събрахме тук, за да съединим...

— Не сега — надменно го прекъсна Шейла. — И не с този...

— Аз ще поръчам на роботите да ви приготвят стая — измуча Флезвел и се отдалечи, мърморейки си нещо под нос относно Бремето на Човека.

Той изпрати телеграма на Ребек-Уорд и веднага му съобщи, че поръчаният модел годеница ще бъде изпратен без отлагане, а самозванката ще вземат от него. След това той се върна към обичайния свой труд с твърдото намерение да не забелязва Шейла и нейния придружител.

На „Шанс“ отново закипя работа. Предстоеше да се проучат нови местонаходища от торий и да се изкопаят нови кладенци. Наближаваше прибирането на реколтата, роботите дълги часове прекарваха на полето и в градините, техните честни металически физиономии лъщяха от машинно масло, въздухът беше напоен с благоуханието на цъфналата азания.

Между това Шейла напомняше за своето присъствие с привлекателна и поради това още по-силно чувстваща се сила. Скоро над голите крушки на луминесцентното осветление се появиха пъстри пластмасови абажури, навъсените прозорци се украсиха с пердета, а подът с разхвърляни тук-там чердженца. И въобще в цялата къща се забелязаха промени, които Флезвел не толкова виждаше, колкото чувствуваше.

Стана по-разнообразна и храната. На работа-готвач се беше изтрила на много места от времето запомнящата лента и сега цялото меню на клетника се свеждаше до салата от краставици, пудинг от ориз и какао. През цялото време на своето пребиваване на „Шанс“ Флезвел стоически минаваше с това меню и само понякога го разнообразяваше с дажбите НЗ.

Като се запозна с работата на готвача, Шейла с истинско желязно търпение нанесе на неговата лента рецепти за печено, задушено месо, салата, ябълков десерт и много други неща. По такъв начин по отношение на храненето на „Шанс“ се почувствуваха крупни промени към по-хубавото. Когато Шейла започна да пълни вакуумните балони с конфитюр, съмненията окончателно овладяха Флезвел.

Каквото и да се каже, но тук се намира рядко практична и деловита особа; независимо от разточителната ѝ външност, тя прави всичко, което се изисква от задграничната жена. Плюс това тя има още

и други достойнства. Заинтересува го този Ребеко-Уордовски задграничен модел!

Като поразмисли върху тези неща, Флезвел каза на своя старши робот:

— Ганга-Сем, аз се обърках по този въпрос!

— Какво обичате? — отзова се старши роботът с някакво особено безразлично изражение на металическото си лице.

— Сега ми е необходима, както никога, вашата работна интуиция — продължи Флезвел. — Тя съвсем не се прояви лошо, нали Ганга-Сем?

— Човекът-Жена взе върху себе си полагащата ѝ се част от Бремето на Човека.

— Да, това е така. Въпросът е докога ще продължи? Сега тя работи не по-малко, отколкото образцовата задгранична жена, наистина? Готви, приготвя консерви...

— Работниците я обичат — каза Ганга-Сем с простиодушно достойнство. — Вие не знаете сър: когато през миналата седмица у нас започна епидемия от ръжда, тя ни накара да работим денем и нощем и утешаваше изплашените млади работници.

— Възможно ли е? — възкликна потресен Флезвел. — Девойка от добър дом, с една дума — модел „лукс“?

— Нищо особено — тя е Човек и на нея ѝ стигна сила и благородство да стовари върху себе си Бремето на Човека.

— А знаеш ли? — каза Флезвел със запъване. — Ти ме убеди. Аз наистина считам, че тя е подходяща за нас. Не е виновна, че не е задграничен модел. Всичко зависи от подбора и положените грижи, а това не може да се изпише. Ще отида да ѝ кажа, нека да остане. И ще анулирам своята поръчка до Ребек.

В очите на робота се появи странно изражение, почти смях. Той се поклони ниско и каза:

— Всичко ще бъде така, както домакинът каже.

Флезвел изтича да търси Шейла.

Намери я в медпункта, устроен в бившия склад за инструменти. Тук с помощта на роботехника Шейла лекуваше навяхване, одраскване — тези обикновени заболявания при същества с металическа кожа.

— Шейла — каза Флезвел, — аз трябва да поговоря с вас.

— Добре — отговори тя разсеяно, — след като закрепя болта.

Тя изкусно постави болта на място и удари робота по рамото с гаечен ключ.

— А сега, Педро, да изпробваме твоя крак.

Роботът внимателно стъпи на болния си крак, а след това прехвърли върху него цялата си тежест. Като се убеди, че кракът го държи, той със смешно кършене затанцува около Човека-Жена, казвайки:

— О мем, вие забележително го поправихте, господарке. Грация, мем!

Все така танцувайки, той излезе на слънце.

Флезвел и Шейла, смеейки се, гледаха след него.

— Те са съвсем като деца! — каза Флезвел.

— Не може да не ги обичаш! — подхвана Шейла. — Весели, безгрижни...

— Но те нямат душа — напомни Флезвел.

— Да — отговори тя, като стана веднага сериозна. — Това е истина. Всъщност, за какво ви притрябвах?

— Аз исках да ви кажа... — Но тук Флезвел се огледа. Медпунктът се поддържаше в безукорна стерилна чистота. Навсякъде по лавиците лежах гаечни ключове, болтове, винтове с едър нарез, ножовки, пневматични чукове и прочее хирургически инструменти. Може би обстановката не благоприятствуваше обяснението, за което той се готвеше.

— Хайде да излезем оттук — каза той.

Те излязоха от болницата и през цъфтящите зелени поляни се отпавиха към подножието на любимите на Флезвел величествени планини. Засенчено от отвесни скали, тук блестеше тихо, тъмно езеро, а над него се бяха надвесили гигантски дървета, отгледани от Флезвел с помощта на стимулатори за растене.

Тук те се спряха.

— Ето какво исках да кажа — каза Флезвел. — Вие, Шейла, ме учудихте. Аз мислех, че вие сте от тези, които отбягват черната работа и не знаят къде да се даят. Вашите привички, вашето възпитание и вашата външност — всичко сочеше това. Но аз не бях прав. Вие не се побояхте от трудностите на нашия задграничен живот, вие победихте и завоювахте всички сърца.

— Всички ли? — предвзето попита Шейла.

— Според мен, аз говоря от името на всички работи на този астероид. Те ви боготворят. Аз считам, че вие сте наша и трябва да останете тук.

Настъпи пауза, само вятърът, без да жали труд, шумеше между гигантските изкуствено отгледани дървета и браздеше тъмната повърхност на езерото.

Накрая тя каза:

— Вие наистина ли мислите, че трябва да остана?

Флезвел бе облян от пленителното ѝ очарование; той почувствува, че потъва в топазената дълбочина на нейните очи. Сърцето му заби ускорено, докосна ръката ѝ и тя едва-едва задържа неговите пръсти в своите.

— Шейла...

— Да, Едуард?

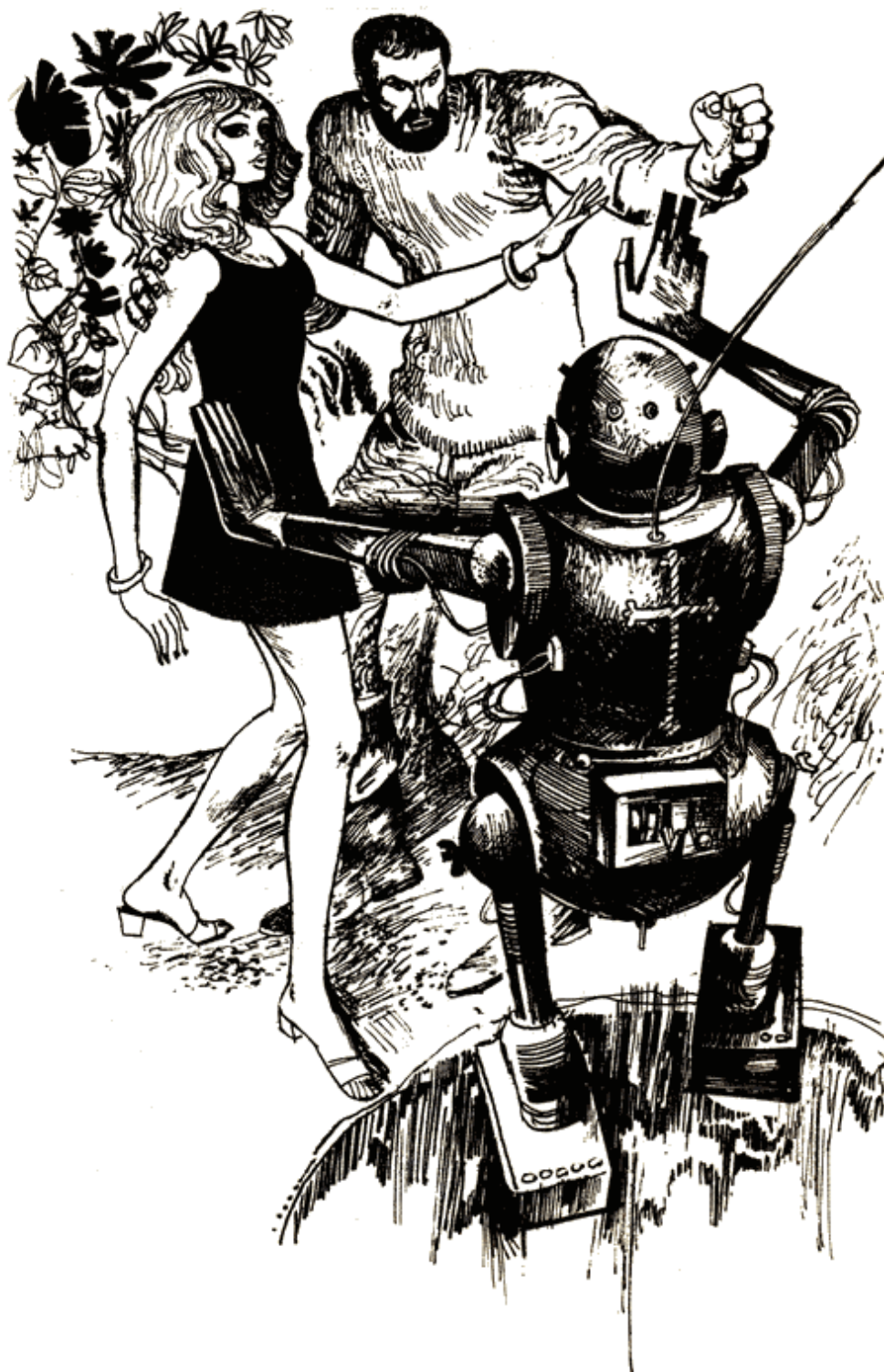
— Възлюблени чеда! — изляя скърцащ металически глас. — Ние се събрахме тук, за да...

— Вие пак не навреме, дръвник! — разгневи се Шейла.

Извършващият бракове робот излезе от храстите и каза недоволно:

— Аз най-малко обичам да се пъхам в работата на хората, но такава програма е записана в моето запомнящо устройство и никъде не можем да се скрием от това.

— Нагъл лакей, проклет робот! — започна да ругае Флезвел.

— Не ме смятайте за нахален, но за съжаление заповедта си е заповед. И затова не можем ли сега да приключим с тази работа?

— Не — застрашително каза Шейла.

И роботът, като сви покорно рамене, пак се мушна в храстите.

— Не мога да търпя, когато роботът се забравя! — каза Флезвел.
— Но това вече няма значение.

— Кое няма значение?

— Да — каза Флезвел убедено, — вие с нищо няма да отстъпите нито на една задгранична годеница и при това вие сте къде по-красива. Шейла, съгласна ли сте да станете моя жена?

Роботът, който непохватно се занимаваше с нещо в храстите, отново излезе навън.

— Не! — каза Шейла.

— Не? — повтори озадачено Флезвел.

— Чухте ли ме! Не. В никакъв случай.

— Но защо? Вие сте така подходяща за нас, Шейла. Роботите ви боготворят. Те никога не са работили така.

— Мен ни най-малко не ме интересуват вашите работи! — възкликна тя, като се изправи в цял ръст. Косите ѝ се разбъркаха, в очите ѝ блестяха мълнии. — И нито капка интерес не изпитвам към вашия астероид. А още повече не ме интересувате вие. Аз искам да отида на Сирингар V, там моят определен паша ще ме носи на ръце!

Двамата се гледаха един друг в упор: тя бледа от гняв, той червен от смущение.

— Е как, ще заповядате ли да започна? — осведоми се бракосъчетаващият робот. — Възлюблени чеда...

Шейла се обърна и като стрела се понесе към къщи.

— Нищо не разбирам — оплака се роботът. — Кога най-после ще извършим обряда?

— Обряд изобщо не се предвижда — прекъсна го Флезвел и тръгна за дома с горд вид, но кипейки вътрешно от злоба.

Роботът се поколеба една минута, въздъхна с дъх на метал и се спусна да догони образцовата годеница „ултралукс“.

Цялата нощ Флезвел прекара мърморейки нещо под носа си. На разсъмване верният Ганга-Сем почука и влезе при него в стаята.

— Ето какви са жените — подхвърли Флезвел на своя верен приближен.

— Какво обичате? — отговори Ганга-Сем.

— Аз никога няма да ги разбера! Тя ме водеше за носа! А аз мислех — тя иска да остане. А аз мислех...

— Душата на мъжа е тъмна и неясна — каза Ганга-Сем. — Но тя е прозрачна като кристал в сравнение с душата на Жената.

— Това пък откъде е? — попита Флезвел.

— Стара поговорка на роботите.

— Учудвате ме вие, роботите. Понякога ми се струва, че вие имате душа.

— О не, мистър Флезвел, господарю. В спецификацията по роботехника е специално посочено, че роботите трябва да се правят без душа, за да се избавят от страдания.

— Мъдро изискване — каза Флезвел. — Не пречи да се помисли за това и по отношение на Хората. Но както и да е. Ти защо дойде?

— Аз дойдох да доложа, че повереният кораб ей сега ще се приземи.

Флезвел побледня.

— Как? Значи той ще докара моята годеница?

— Би трябвало да е така.

— А ще откара Шейла на Сиригар V?

— Определено!

Флезвел застана и се хвана за гърлото. А след това се изправи и каза:

— Добре, добре! Ще отида да видя готова ли е тя.

Той намери Шейла в столовата. Тя стоеше до прозореца и гледаше как корабът се приземява по спирала.

— Желая ви щастие, Едуард — каза тя. — Надявам се, новата годеница няма да излъже вашите очаквания.

Корабът се приземи и роботите започнаха да изтласкват голям контейнер.

— Тръгвам — каза Шейла. — Те няма дълго да ме чакат.

Тя му протегна ръка.

Флезвел се изкашля два пъти.

— Шейла, обичам те! При мен, разбира се, ти няма да видиш разкош, но ако останеш...

— Най-последно ти разбра, че ме обичаш, глупавичкият ми! — каза тя. — Разбира се, аз оставам.

Настъпиха наистина главозамайващи успокоителни минути. Но в този момент зад прозореца се чу силна врява от роботите. Вратата се отвори и в стаята се втурна бракосъчетаващият, съпроводен от Ганга-Сем и двама селскостопански работи.

— Нима действително е така? Дори не ми се вярва! — възкликна бракосъчетаващият. — Мислил ли съм да доживея до деня, когато робот ще въстане срещу робот!

— Какво се е случило? — попита Флезвел.

— Този ваш майстор седеше при мен — се оплака бракосъчетаващият, — а неговите другари ме държах за краката. А нали аз бързах да дойда тук, за да извърша обряда, предписан от правителството и фирмата Ребек-Уорд!

— Ти пък какво, Ганга-Сем! — попита Флезвел, усмихвайки се.

Бракосъчетаващият в това време се хвърли към Шейла.

— Е, как, жива ли сте? И с вас нищо не се е случило? Нито одраскване, нито къси съединения?

— Не, не — въздъхна Шейла, с усилие идвайки на себе си.

— Всичко това направих аз, господарю, сър — призна си Ганга-Сем. — На всеки е известно, че Мъжът и Жената трябва по време на годеничеството си да бъдат заедно. Аз само правех това, което смятах за свой дълг по отношение на Човешката раса, мистър Флезвел, господарю, саиб!

— Юначага, Ганга-Сем, аз много съм ти задължен... о, господи...

— Какво се е случило? — изплашено попита Шейла.

Флезвел се втренчи в прозореца. Роботите влачеха към къщи голям контейнер.

— Това е тя, образцовата задгранична годеница. Какво ще правим, мой ангел? Нали аз тогава се отказах от теб и поисках друга. Какво ще стане сега с контракта?

— Не се безпокой — засмя се Шейла. — В сандъка няма никаква невеста. Веднага след получаването твоята поръчка беше анулирана.

— Нима?

— Точно така! — тя смутено наведе очи. — Но ти не ми се сърди, моля ти се!

— Няма да се разсърдя — обеща той. — Само ми обясни.

— Виждаш ли, всички ваши портрети, на жителите на астероидите, са окачени в кантората на фирмата, така че годениците

виждат с кого ще се наложи да се срещнат. Те имат правото да избират жених по вкус. И аз така дълго стърчах там — молех се да ме отпишат от моделите „ултралукс“, докато... докато не се запознах със завеждащия бюро за поръчки. И ето — избухна тя като залп — помолих го да ме изпрати тук.

— А какво ще стане с пашата де Шре?

— Аз го измислих.

— Но защо? — разтвори ръце Флезвел. — Ти си така красива!

— Защото всеки вижда в мен играчка за някой тлъст, развратен идиот — започна тя разгорещена. — А аз това не искам. Аз искам да бъда жена. Аз не съм по-лоша от тези дебели грозотии.

— По-добре — каза той.

— Аз умея да готвя и да лекувам роботите и да водя домакинството. Нима не е така? Нима не го доказах?

— Разбира се, скъпа.

Но Шейла се разплака.

— Никой, никой не ми вярваше. Наложих се да прибегне до хитрост. Аз трябваше да прекарам тук достатъчно дълго, за да успееш... да, да успееш да се влюбиш в мен.

— Коего и направих — заключи той, изтривайки сълзите й. — Всичко свърши така, че по-хубаво не ни трябва. И изобщо цялата тази история е щастлива случайност.

На металните бузи на Ганга-Сем изби нещо като червенина.

— А нима не е случайност? — попита Флезвел.

— Виждате ли, сър, мистър Флезвел, ефенди, известно е, че на Човека-Мъж му трябва красива Човек-Жена. Задграничният модел нищо приятно в този смисъл не обещаваше, а мемсаиб Шейла е дъщеря на приятелско семейство, на моя предишен собственик. Аз именно набрах смелост да изпратя вашата поръчка лично на нея. Тя помолила свой познат в бюро за поръчки да ѝ покаже вашия портрет, а след това и да я препрати тук. Надявам се, че вие не се сърдите на вашия смирен слуга за такава волност.

— Гръм да ме поразят! — най-после изцеди от себе си Флезвел. — Аз винаги съм казвал — никой не разбира хората по-добре от вас, роботите. Но какво има в този контейнер? — обърна се той към Шейла.

— Моите рокли, моите дреболии, моите обувки, моята козметика, моят фризьор, моите...

— Но...

— На тебе самият ще ти бъде приятно, скъпи, твоята женичка да изглежда добре, когато с теб заминем на визита. В края на краищата Цитера V е само на петнадесет летателни дни оттук. Аз проверих още преди да дойда при теб.

Флезвел покорно кимна. Нима можеше да се очаква нещо друго от образцовата годеница, марка „ултралукс“?

— Време е — каза Шейла, като се обърна към бракосъчетаващия робот.

Роботът не отговори.

— Време е! — викна му Флезвел.

— Уверени ли сте? — навъсено попита роботът.

— Уверени, започвайте!

— Нищо не разбирам? — се оплака бракосъчетаващият. — Защо именно сега? Защо не миналата седмица? Или аз съм единственото тук разумно същество? Е, добре! Възлюблени чеда...

Най-после церемонията се състоя. Флезвел не се поскъпи да даде на своите работи три свободни дена и те пяха, танцуваха и празнуваха по свой роботовски начин.

От този момент на „Шанс“ настъпиха други времена. У Флезвелови започна нещо като светски живот: те сами ходеха на гости и приемаха гости, също такива съпружески двойки в радиус от петнадесет-двадесет светлинни дни от Цитера III, Тама и Рандико I. Затова пък през останалото време Шейла вървя по пътя на безупречна задгранична съпруга, почитана от роботите и боготворена от своя мъж. Бракосъчетаващият робот, следвайки стандартната инструкция, зае на астероида длъжност счетоводител.

Флезвел не можеше да се нахвали със своите доставчици Ребек и Уорд. Но Шейла — тя знаеше, че истинското щастие е в това, да имаш подръка такъв старши робот, какъвто е преданият Ганга-Сем, макар че той не притежаваше чувства.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 4 от 1976 г.
Илюстрации: Стоян Шиндаров

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.